

บทที่ 3

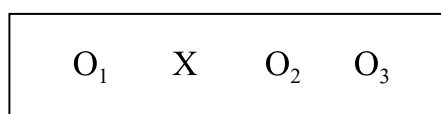
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยการทดลองขั้นต้น ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทวนทางจิตวิทยาเชิงบวกของเด็กกำพร้าที่ได้เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แบบแผนการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง
7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

1. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นวิจัยการทดลองขั้นต้น (Pre-experimental Research) ทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อน-หลังการทดลอง (One-Group, Pretest Post-test Design) (กิตติยา วงษ์จันทร์, 2561)

O_1	หมายถึง	ประเมินทวนทางจิตวิทยาเชิงบวกก่อนการทดลอง
X	หมายถึง	กลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม เพื่อพัฒนาทวนทางจิตวิทยาเชิงบวกในเด็กกำพร้า (Treatment)
O_2	หมายถึง	ประเมินทวนทางจิตวิทยาเชิงบวกหลังการทดลอง
O_3	หมายถึง	ประเมินทวนทางจิตวิทยาเชิงบวกช่วงติดตามผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กกำพร้าที่มีอายุระหว่าง 13-15 ปี กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนมุสลิมพัฒนาศาสตร์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 24 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กกำพร้าที่มีอายุระหว่าง 13-15 ปี กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนมุสลิมพัฒนาศาสตร์ จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งหมด 10 คน โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.2.1 คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเข้าศึกษา (Inclusion Criteria)

2.2.1.1 เป็นเด็กกำพร้ามีอายุตั้งแต่ 13-15 ปี

2.2.1.2 เพศหญิง

2.2.1.3 มีคะแนนทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกในระดับต่ำถึงระดับปานกลาง

2.2.1.4 มีการรับรู้ปกติ ทั้งภาวะสติ การมองเห็นและการได้ยิน

2.2.1.5 มีความสมัครใจและลงชื่อยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับจำนวนสมาชิกของการให้การศึกษาแก่กลุ่มเชิงจิตวิทยา พบว่า จำนวนที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 6-12 คน Shertzer & Stone (1980 อ้างอิงใน กาญจนา ไชยพันธุ์, 2549) กล่าวว่าในทางปฏิบัติควรมีสมาชิกจำนวน 6-8 คน แต่บางกรณีอาจมี 10-12 คน เป็นจำนวนที่เอื้อต่อการพูดคุยแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ภายในกลุ่ม ดังนั้นผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 10 คน เนื่องจากเป็นจำนวนที่ไม่มากจนเกินไป และป้องกันการตกหล่นของกลุ่มตัวอย่างในระหว่างการดำเนินการกลุ่ม เช่น กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถเข้าร่วมได้ครบตามระยะเวลาที่กำหนดหรือกลุ่มตัวอย่างขอถอนตัวกลางคันในการเข้าร่วมกลุ่ม และประชากรที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มบ้าง ผู้วิจัยได้มีการจัดอบรมให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดการบำบัดการรู้คิดพฤติกรรม เพื่อให้เด็กได้รับความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างของการเกิดพฤติกรรมและสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผู้วิจัยประชาสัมพันธ์ผ่านผู้อำนวยการโรงเรียนและครูที่ดูแลรับผิดชอบเด็กกำพร้าโรงเรียนมุสลิมพัฒนาศาสตร์ จังหวัดปัตตานี โดยมีเอกสารให้อาสาสมัครที่สนใจเข้าร่วมกลุ่มจิต

บำบัดฯ ลงนามเพื่อแสดงความสมัครใจในการเข้าร่วม ซึ่งการเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ อาสาสมัครได้ตอบแบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก ทั้งช่วงก่อน ช่วงหลังการดำเนินการกลุ่มและช่วงติดตามผล รวมถึงใบงานต่าง ๆ ในระหว่างการดำเนินกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม เพื่อพัฒนาทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกในเด็กกำพร้า จำนวน 10 ครั้ง ดำเนินการกลุ่มครั้งละ 90 นาที

2.2.2 เกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion Criteria)

เกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ เด็กกำพร้าที่ไม่สามารถเข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลามได้น้อยกว่า 80% ของระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรม

2.2.3 เกณฑ์การถอนตัวของกลุ่มตัวอย่าง (Withdrawal criteria for individual)

กลุ่มตัวอย่างสามารถขอถอนตัวการเข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดในระหว่างการวิจัยได้ทุกเมื่อ หากกลุ่มตัวอย่างเกิดความไม่สบายใจหรือได้รับผลกระทบทางจิตใจ อารมณ์ สังคมหรือผู้ปกครอง/ผู้แทนโดยชอบธรรมไม่อนุญาตให้เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดฯ หรือผู้วิจัยคิดว่าสมควรที่สุดที่จะขออนุญาตจากอาสาสมัครจากการเข้าร่วมกลุ่มเนื่องจากอาสาสมัครดังกล่าวมีผลต่อความไม่เที่ยงตรงของผลการศึกษา

2.2.4 เกณฑ์การยุติการวิจัย (Termination criteria for the Whole research project) ไม่สามารถดำเนินการกลุ่มหรือเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ เนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 หรือไม่มีเด็กกำพร้าให้เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัด หรือจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (เด็กกำพร้า) ไม่ครบตามที่ได้กำหนดไว้

2.2.5 การใช้อาสาสมัครกลุ่มเปราะบาง (Vulnerable subject)

เนื่องด้วยกลุ่มอาสาสมัครจัดเป็นกลุ่มเปราะบาง อายุ 13-15 ปี ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ซึ่งไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอในการทำความเข้าใจจากการชี้แจงได้ทั้งหมด และไม่สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้อย่างอิสระ ผู้วิจัยจึงต้องขอความยินยอมจากผู้ปกครอง/ผู้แทนโดยชอบธรรม เพื่อให้อาสาสมัครเข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดในครั้งนี้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกตามแนวคิดของ Luthans et al., (2007) โดยใช้ฉบับของ อริยา คูหา (2562) และโปรแกรมกลุ่มจิตบำบัด

การรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม เพื่อพัฒนาทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกในเด็กกำพร้า จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 แบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กกำพร้า ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา และระยะเวลาของการกำพร้า

ส่วนที่ 2 แบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 22 ข้อ เป็นข้อคำถามที่ครอบคลุม 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความหวัง (ข้อ 1-6) ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง (ข้อ 7-11)

ด้านความยืดหยุ่นทางอารมณ์ (ข้อ 12-17) และด้านการมองโลกในแง่ดี (ข้อ 18-22) มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ประกอบด้วย

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างมาก
4	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของเด็กกำพร้า (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) มีดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกสูงมาก
3.50 - 4.49	หมายถึง	ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกสูง
2.50 - 3.49	หมายถึง	ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกต่ำ
1.00 - 1.49	หมายถึง	ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกต่ำมาก

3.2 โปรแกรมกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม เพื่อพัฒนาทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกในเด็กกำพร้า

ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม เพื่อพัฒนาทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกในเด็กกำพร้าด้วยตนเอง ตามหลักการเรียนรู้และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

4. ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

4.1 แบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก

4.1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก จากหนังสือตำรา บทความและงานวิจัยเพื่อกำหนดแนวทางแบบประเมิน

4.1.2 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก จากหนังสือตำรา บทความและงานวิจัยเพื่อกำหนดนิยามที่จะศึกษาในครั้งนี้

4.1.3 วิเคราะห์แบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกต่างๆ ที่เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 22 ข้อ ในที่นี้ผู้วิจัยนำแนวคิดของ Luthans et al., (2007) และนำแบบประเมินที่ดัดแปลงมาจาก อริยา คูหา (2564) มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้

4.1.4 แก้ไขและดัดแปลงแบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก โดยปรับข้อคำถามบางข้อ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด

4.1.5 นำแบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบข้อคำถาม จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

ผศ.ดร. ศักรินทร์ ชนประชา	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ดร.ปรีณาภา ชูรัตน์	อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อาจารย์วีรพงศ์ เฉลิมรุ่งโรจน์	อาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยาคลินิก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา การตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

ตารางที่ 5 เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม

คะแนน	ผลการประเมิน
+1	ข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
0	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
-1	ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

ให้นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรเกณฑ์

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

4.1.6 นำแบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4.1.7 นำแบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กกำพร้าที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

4.1.8 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

4.1.9 ผู้วิจัยนำแบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกที่ปรับปรุงหลังจากการทดลองใช้ ไปดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างในการทดลองต่อไป

4.2 กลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม เพื่อพัฒนาทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกในเด็กกำพร้า โดยดำเนินการสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที รวมเวลาในการทดลองจำนวน 900 นาที

4.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดการรู้คิดพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางและรูปแบบในการสร้างกลุ่มจิตบำบัดที่เหมาะสมกับการพัฒนาทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของเด็กกำพร้า

4.2.2 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกจากหนังสือตำรา บทความและงานวิจัยเพื่อกำหนดนิยามที่จะศึกษาในครั้งนี้

4.2.3 สร้างโปรแกรมกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม วิเคราะห์วัตถุประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมในการพัฒนาทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของเด็กกำพร้า โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 6 โปรแกรมกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	แนวคิดและเทคนิคที่ประยุกต์ใช้	
			เทคนิค CBT	หลักอิสลาม
ขั้นประเมินและประมวลเรื่องราว	<p>1. เพื่อสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิก สมาชิกกลุ่มเกิดความไว้วางใจ รู้สึกมั่นคงปลอดภัย และมีความรู้สึกที่ดีต่อการอยู่ร่วมกันในกลุ่ม</p> <p>2. เพื่อให้สมาชิกทราบวัตถุประสงค์ เวลา สถานที่ และสร้างกฎกติการ่วมกัน</p> <p>3. เพื่อให้สมาชิกมีการเปิดเผยตนเอง และสามารถประเมินพฤติกรรมของตนเองและเข้าใจถึงที่มาของพฤติกรรมได้</p>	1. สัมพันธ์ ผูกใจ	<p>1. การเปิดเผยตัวตน</p> <p>2. การสังเกตตนเอง</p>	<p>1.หลักศรัทธา</p> <p>2.หลักปฏิบัติ</p>
		2.รู้ตน รู้ตัว	<p>1. การผ่อนคลาย</p> <p>2. การสังเกตตนเอง</p> <p>3. การบอกอารมณ์ตนเอง</p>	ความอดทน
		3. ส่งแว่นขยาย	<p>1. การสังเกตตนเอง</p> <p>2. การบอกอารมณ์ตนเอง</p> <p>3. การประเมินความคิดจากการตั้งคำถาม</p> <p>4. มอบการบ้าน</p>	หลักศรัทธา
ขั้นดำเนินการ (ขั้นค้นหาความคิดอัตโนมัติทางลบ)	<p>1. เพื่อให้สมาชิกได้พิจารณาสาเหตุของอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง</p> <p>2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความกระตือรือร้นในการแสดงออกและสามารถประเมินความคิดตนเองได้</p> <p>3. เพื่อให้สมาชิกประเมินความคิดตามกรอบแนวคิด AFROG ที่ส่งผลต่ออารมณ์</p>	4. คิดเปลี่ยนชีวิตเปลี่ยน	<p>1. การคลายกล้ามเนื้อ</p> <p>2. การสังเกตตนเอง</p> <p>3. การพูดในใจ</p> <p>4. ชี้แนะถึงความ เป็นไปของสาเหตุ ปัญหา</p> <p>5. มอบการบ้าน</p>	<p>การมอบหมายต่ออัลลอฮ์</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	แนวคิดและเทคนิคที่ประยุกต์ใช้	
			เทคนิค CBT	หลักอิสลาม
ขั้นตอนการ (ขั้นตอนหาความคิดอัตโนมัติทางลบ)	<p>ความรู้สึก</p> <p>A = บุคคลมีชีวิตชีวาใหม่</p> <p>F = บุคคลรู้สึกดีขึ้นหรือไม่</p> <p>R = อยู่บนพื้นฐานของ</p> <p>O = บุคคลมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นหรือไม่</p> <p>G = บรรลุจุดหมายของตนหรือไม่</p> <p>4. เพื่อให้สมาชิกแสดงถึงความสามารถของตนเองและนำหลักการอิสลามเป็นทางออกและแนวทางในการเผชิญปัญหา</p>	<p>5. นึกคิดสะกิดใจ</p>	<p>1. Muscle Relaxation</p> <p>2. การบอกอารมณ์ตนเอง</p> <p>3. การแยกอารมณ์จากสถานการณ์</p> <p>4. การประเมินระดับอารมณ์</p> <p>5. การใช้แบบฟอร์มความคิดอัตโนมัติทางลบ</p>	<p>พิชิตปัญหาตามวิถีอิสลาม</p>
	<p>5. เพื่อให้สมาชิกสามารถค้นหาต้นเหตุของการเกิดความคิดอัตโนมัติทางลบนำไปสู่การตรวจสอบหรือพิสูจน์ความคิดอัตโนมัติทางลบให้ได้ค้นพบและค้นหาทางเลือกใหม่ในการคิด</p>	<p>6. มุมมองมุมกลับ</p>	<p>1. Muscle Relaxation</p> <p>2. การประเมินความคิด</p> <p>3. การเขียนจดหมาย</p> <p>4. การปรับความคิดบิดเบือน</p> <p>5. การพูดในใจ</p>	<p>การสร้างทัศนคติเชิงบวกในอิสลาม</p>
		<p>7. บันได สู่ฝัน</p>	<p>1. การฉายอนาคตใน 5 ปีข้างหน้า</p> <p>2. ฝึกจินตนาการ</p> <p>3. เขียนจดหมาย</p>	<p>หลักศรัทธา</p>
		<p>8. คนบันดาลใจ</p>	<p>1. การประเมินความคิด</p> <p>2. การติดต่อขอความช่วยเหลือ</p>	<p>การมอบหมายต่ออัลลอฮ์</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	แนวคิดและเทคนิคที่ประยุกต์ใช้	
			เทคนิค CBT	หลักกอิสลาม
ชั้นยุติ (ชั้นสรุปจากการพิสูจน์)	1. เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ Feedback 2. เพื่อช่วยให้สมาชิกทบทวนประสบการณ์กลุ่มและการมีความหมายต่อสมาชิก	9. กระจกสะท้อนเงา	1. Muscle Relaxation 2. การทดสอบความสมเหตุสมผลของความคิด 3. การระบุข้อดีข้อเสียของความคิด	พิชิตปัญหาตามวิถีอิสลาม
		10. สถานีพลังบวก	1. การผ่อนคลาย 2. การให้ข้อมูลย้อนกลับ 3. การเสริมแรง 4. ทักษะสังคมที่สำคัญหลังจากกลุ่ม 5. การช่วยให้สมาชิกทบทวนประสบการณ์กลุ่มและการมีความหมายต่อสมาชิก 6. การศึกษาประวัติของผู้ที่ประสบความสำเร็จ	การบริจาคนในอิสลาม

4.2.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมกลุ่มจิตบำบัดที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาและตรวจสอบคุณภาพ เช่น วัตถุประสงค์ กิจกรรม เนื้อหาและวิธีการดำเนินการและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4.2.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม เช่น เนื้อหา วิธีการดำเนินการ แล้วจึงนำไปทดลองใช้ ประกอบด้วย

ผศ.ดร.สุเมษย์ หนกหลัง	อาจารย์ประจำสาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.อภิรักษ์ โตะตาหยง	อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและนวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
รศ.ดร.สุใจ ส่วนไพโรจน์	อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ดร.ปรีณาภา ชูรัตน์	อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

4.2.6 ผู้วิจัยนำโปรแกรมกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลามไปทดลอง (Try out) ใช้กับเด็กกำพร้าชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบารุงอิสลาม ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโปรแกรมในด้านการดำเนินการ เนื้อหา และระยะเวลา จากข้อค้นพบในการทดลองใช้ (Try out) ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลามไปปรับปรุงตามข้อสังเกตที่ได้พบ

4.2.7 ผู้วิจัยนำโปรแกรมกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลามที่ปรับปรุงแล้วไปดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างในการทดลองต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม เพื่อพัฒนาทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวกในเด็กกำพร้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ ดังนี้

5.1 ขั้นเตรียมก่อนการทดลอง

5.1.1 ผู้วิจัยจัดเตรียมโปรแกรมกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม จากการศึกษาที่ได้ออกแบบเอกสารและงานวิจัยการเตรียมความพร้อมของผู้วิจัย เพื่อออกแบบการวิจัยและการดำเนินโปรแกรมกลุ่มตามแนวคิดการบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม เพื่อพัฒนาทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง

5.1.2 ผู้วิจัยได้ผ่านการอบรมจริยธรรมวิจัยในมนุษย์จากกองบริหารวิชาการและวิจัยวิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เลขที่ RE 64-02-086 และได้รับการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เลขที่ psu.pn.2-064/64 จากนั้นผู้วิจัยขอเอกสารจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมุสลิมพัฒนาศาสตร์ เพื่อทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

5.1.3 ภายหลังได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ ผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์ และขั้นตอนต่าง ๆ ของการศึกษา

5.1.4 ผู้วิจัยเตรียมการป้องกันการเกิดปัญหาพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง นัดพบกลุ่มตัวอย่าง แจ้งให้ทราบถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ เช่น การตระหนักรู้ในตนเอง และสามารถเผชิญกับความจริงได้เป็นอย่างดีรวมถึงแจ้งให้ทราบถึงความเสี่ยงที่อาจได้รับ เช่น ความอึดอัดหรือไม่สบายใจที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างร่วมดำเนินกิจกรรมและช่วงของการตอบแบบประเมินจากการเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้

5.1.5 ผู้วิจัยชี้แจงกำหนดการและระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมแก่กลุ่มตัวอย่าง

5.1.6 จัดเตรียมสถานที่ใช้ในการดำเนินการกลุ่มจิตบำบัด คือ ห้องละหมาด (มีสียัดอ์ตอาวูน บางปู)

5.2 ขั้นตอนดำเนินการทดลอง

5.2.1 ดำเนินการใช้แบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกแก่กลุ่มตัวอย่างก่อนการเข้ากลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม

5.2.2 นักกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษา ขั้นตอนระยะเวลา จำนวนครั้งของการเข้าร่วมกลุ่ม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการกลุ่มจิตบำบัดทุกครั้งด้วยตนเอง ในการเข้าร่วมกลุ่มแต่ละครั้งจะมีการบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อเกิดความมั่นใจและถูกต้องในข้อมูลที่ได้รับ

5.2.3 ผู้วิจัยดำเนินการกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมบูรณาการหลักอิสลาม เพื่อพัฒนาทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก จำนวน 10 ครั้ง ที่จัดทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 5 สัปดาห์ ใช้เวลาครั้งละ 90 นาที โดยกลุ่มจิตบำบัดการรู้คิดพฤติกรรม ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นประเมินและประมวลเรื่องราว ขั้นเตรียมการเพื่อการบำบัดความเข้าใจอารมณ์และเข้าใจวงจรการเกิดอารมณ์และความรู้สึกที่เป็นปัญหา ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมสัมพันธ์ผูกใจ กิจกรรมรู้ตนรู้ตัว กิจกรรมส่องแว่นขยาย ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการค้นหาความคิดอัตโนมัติทางลบและผลกระทบที่เกิดขึ้นขั้นค้นหาความคิดที่เกิดขึ้นอัตโนมัติที่ส่งผลต่ออารมณ์และพฤติกรรม และการประเมินตามกรอบแนวคิดการบำบัดการรู้คิดพฤติกรรม ในขั้นนี้จะนำหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติมาบูรณาการ มีการพูดคุยเกี่ยวกับคัมภีร์อัลกุรอานและอัซซุนนะห์ ประกอบด้วย 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมคิดเปลี่ยน ชีวิตเปลี่ยน กิจกรรมนึกคิดสะกิดใจ กิจกรรมมุมมองมุมกลับ กิจกรรมบันไดสู่ฝัน และกิจกรรมคนบันดาลใจ และขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุปผลจากการพิสูจน์และค้นหาแนวทางเพื่อปรับเปลี่ยนความคิดอัตโนมัติทางลบ ขั้นประมวลประเด็นปัญหาและปรับเปลี่ยนร่วมกันระหว่างผู้ให้การศึกษากับผู้รับการปรึกษา รวมถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมกระจกสะท้อนเงา และกิจกรรมสถานีพลังบวก

5.2.4 ภายหลังจากดำเนินการกลุ่ม ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมแบบประเมินทั้งหมดที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องให้ครบถ้วนเพื่อเตรียมดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

5.3 ขั้นหลังการทดลอง

5.3.1 เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการกลุ่ม ผู้วิจัยนำแบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกกับกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง

5.3.2 การติดตามผลใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ภายหลังจากสิ้นสุดการดำเนินการกลุ่ม โดยผู้วิจัยนำแบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มทดลองอีกครั้ง

6. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการเพื่อเตรียมพร้อม การวิจัยให้มีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ผ่านการเข้าร่วมการอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากกองบริหาร วิชาการและวิจัยวิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เลขที่ RE 64-02-086 และโครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการ จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เลขที่ psu.pn.2-064/64 และได้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการจิตบำบัดความคิดและพฤติกรรม จัดโดยชมรมจิตบำบัด ความคิดและพฤติกรรมแห่งประเทศไทย จากนั้นผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยอธิบาย วัตถุประสงค์ขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลประโยชน์และความเสี่ยงที่อาจได้รับ การขออนุญาต บันทึกลงความเสี่ยงการสนทนา ระยะเวลาและสถานที่ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบ ว่าการเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ และแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการเข้าร่วมและการ ขอยุติการเข้าร่วมการวิจัยในขั้นตอนใดของการวิจัยก็ได้ และข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะถือเป็น ความลับ และในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จะไม่มีการระบุชื่อหรือที่อยู่ โดยจะนำไปใช้ ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น หลังจากการวิเคราะห์เสร็จสิ้น ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายภายใน 1 ปี โดยมีสักขีพยานในการทำลายเอกสาร และผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวมโดยไม่สามารถระบุถึง ตัวตนที่แท้จริงของกลุ่มตัวอย่างได้

7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

สถิติที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ ของเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานรายละเอียด ดังนี้

7.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย

7.1.1 ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก (Index of Item Objective Congruence: IOC) (อารยา องค์กรเยี่ยมและคณะ, 2561)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับโครงสร้างพฤติกรรม
	$\sum R$	แทน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

7.1.2 ค่าความเชื่อมั่นภายใน (Internal consistency reliability) ของแบบประเมินทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียง โดยใช้วิธีของครอนบัค (Cronbach alpha procedure) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

$$\alpha_k = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\text{Sum} S^2 \text{ items}}{S_{Total}^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบประเมิน
	n	แทน	จำนวนข้อคำถามของแบบประเมิน
	$\sum S_i^2$	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบประเมินรายข้อ
	S_T^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบประเมินทั้งฉบับ

7.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.2.1 สถิติพื้นฐาน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่

7.2.1.1 ค่าร้อยละ ใช้สูตรดังนี้ (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551)

$$\rho = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	ρ	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

8.2.1.2 การหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) ใช้สูตรดังนี้

(วาโร เฟ็งส์วส์ดี, 2551)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่ม
	n	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

7.2.3 การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวัดการกระจายของข้อมูล โดยใช้สูตร ดังนี้ (วาโร เฟ็งส์วส์ดี, 2551)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	$S.D.$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

7.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สำหรับตัวแปรตาม (ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก) ที่มีระดับการวัดประเภทต่อเนื่อง (Continuous Data) เนื่องจากมีการเก็บข้อมูลในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล เบื้องต้นได้ทดสอบการกระจายของข้อมูลว่ามีการกระจายแบบโค้งปกติหรือไม่ ในกรณีที่ข้อมูลมีการกระจายแบบโค้งปกติสามารถทดสอบด้วยสถิติพาราเมตริก คือ Independent และสถิติ Dependent t-test นอกจากนี้ข้อมูลที่ไม่มีการกระจายแบบโค้งปกติ สามารถทดสอบด้วยสถิตินอนพาราเมตริก คือ สถิติ Mann-Whitney U test และสถิติ Wilcoxon Signed-Ranks Test สำหรับข้อมูลที่ไม่อิสระต่อกัน (บุญญพัฒน์ ไชยเมล์, 2557)

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ใช้สถิติการทดสอบของ Wilcoxon Signed-Ranks Test เนื่องจากข้อมูลไม่แจกแจงแบบโค้งปกติ และข้อมูลไม่อิสระต่อกัน (กรณีกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก $N \leq 20$) (กัลยา บุญหล้า, 2561)

$$T = \min \left| \sum R_i^+, \sum R_i^- \right|$$

เมื่อ	$\sum R_i^+$	แทน	ผลรวมของอันดับของ D_i ที่มีเครื่องหมายบวกตามลำดับ
	$\sum R_i^-$	แทน	ผลรวมของอันดับของ D_i ที่มีเครื่องหมายลบตามลำดับ
	T	แทน	ค่าของผลรวมของอันดับที่มีค่าน้อยกว่า(ไม่ติดเครื่องหมาย) ระหว่างอันดับที่มีเครื่องหมายบวกและอันดับที่มีเครื่องหมายลบ

Prince of Songkla University
Pattani Campus